

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 «
Helyben háshoz hozva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 «
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
ünnap utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáca-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaszállításra
vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

A szekularizáció, mint lopás. Mikor a szabadkőműves páholyok Magyarországon is szélnek eresztették a szekularizáció jelszavát, nem volt nehéz kitalálni, hogy a derék páholy testvérek voltaképpen maguk ébeztek meg a magyar katolikus egyházi vagyona s maguknak akarnak szekularizálni. Lelkesedtek a francia példáért és hogy mi okból lelkesedtek, azt az alábbi párisi távirat mutatja:

A kongregációk vagyona likvidálásának ellenőrzésére kiküldött parlamenti bizottság tegnap összeült Combes elnöklétével és meghallgatta a főlikvidátor jelentését. Ez a jelentés elég szomorúan hangzott. A kongregációknak a köztársaságra eső vagyona kilencven millió frank értéket képvisel, de hatvan millió passzívával van megterhelve. A valóságos vagyon, ami a köztársaságnak jut, tehát mindössze harminc millió. Amikor a kongregációs törvényeket hozták, akkor egy milliárdra, ezer millióra számítottak. A különbséget egyszerűen a szabadkőműves likvidátorok és politikusok ellopták.

Természetesen ezeket a nagystílű tolvajokat senki sem fogja lecsukni. Védi őket Combes és a francia szabadkőművesség. Közülök valók, közülük valók.

Hát csak hirdesdük meg mi is: ki akar szekularizálni? Ki akar likvidálni? Ki akar büntetlenül lopni és sikkasztani? Jelentkezéseket elfogad minden páholyfőmester.

A csődöt mondott csudaszer.

(—a.) Ausztriában csak nem régiben ért véget a kormányválság a Bienenrth kabinetnek harmadszori kinevezésével s ime ismét kiütött a válság, még pedig most már nem kormányválság alakjában, hanem mind az egész osztrák parlamentáris válsága jelentkezik.

És pedig olyan éles formában lépett fel ezúttal, hogy a kormány látván, hogy hiába való minden alkudozás a pártvezérekkel, nem tudja munkaképessé tenni a parlamentet, sem a költségvetést, sem a bankjavaslatot nem képes komolyan tárgyalni vele, — bizonytalan, mindenestre hosszabb időre elnapoltatta azt. Ennek a hosszú elnapolásnak pedig minden valószínűség szerint az lesz a vége, hogy a kormány feloszlatja a parlamentet. Talán a nyáron, lehet, hogy csak az őszi, de végre is ez lesz a sorsa, nem marad más hátra, mint az idő előtti feloszlatás.

Ha ennek a legújabb parlamenti válságnak okait fürkészzük, megint csak arra az eredményre jutunk, mint amit a korábbi válságoknál tapasztalhattunk. Mindig csak oda lyukad ki a dolog, hogy a baj oka az örökös nemzetiségi viszálykodás. Hol a németek, hol a csehek, hol a szlovének, hol a lengyelek

akasztják meg a hirhedt osztrák parlamentáris gépezetét. A kormánynak valóságos artista művészettel kell birnia, hogy az egyensúlyt a nemzetiségek közt tartsa. Decemberben a lengyelek csinálták a bajt, kiket aztán egy újabb tárcával kielégített a bajba jutott kabinet főnöke, most meg a csehek állottak elő, mert sokalják, hogy már néhány év óta a németekre támaszkodik a kormány.

Azelőtt már az unalomig ismertük szomszédunknak e régi nemzetiségi mizériáit. De mikor megkapták legkegyelmesebb császári ajándék gyanánt az általános, titkos, egyenlő és közvetlen szavazati jogot s ennek alapján összeült Ausztriában az első népparlament, nagyra voltak vele nemcsak a szomszédban, hanem idehaza minálunk is Kristóffyék, meg a nagy tudósok, a szociológusok, Ágoston Péterék, Jászi Oszkárék, szabadgondolkodók és szakadkőművesek, meg az összes csatlósai, hogy ime feltalálták a puskaport ime itt van a nagy panacea, a csudagyógyszer, mely nemcsak a társadalom vérző sebeit szünteti meg egy karikacsapásra, hanem még Ausztria örökös baját is, a nemzetiségi kérdést is.

Hát ez az általános titkos csudagyógyszer ime csődöt mondott alaposan.

Mihelyst összeült Ausztriában az első népparlament, általános meglepetést kel-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A vörösbecy.

— Lagerlöf Zelma legendája. —

Abban az időben történt, a mikor Isten megteremtette a világot, még pedig nemcsak az eget és földet, hanem az állatokat, meg a növényeket is és nevet adott nekik.

Abból a korból sok történet maradt fenn s ha valamennyit tudnók, ismernők a világ minden titkának nyitját.

Akkor esett meg, hogy mikor az Ur a paradicsomban ülte, festegette a madarakat, festékes csészéjéből kiömlött a festék s a tengelye tetőtől talpig fakó marad, ha a teremtmény valamennyi ecsetét bele nem törli a tollazatába.

Akkor kapta hosszú füleit a szamár is, mert nem jegyezte meg a nevet. Alig haladt egy két lépésnyire a paradicsom virágos mezéjén, már is elfeledte és háromszor is visszament megkérdezni: mi is a neve? Erre a teremtmény bosszusan megragadta mind a két fülét s mondta: Szamár, szamár, szamár a ne-

vedl Közben pedig hosszúra nyújtotta a füleit, hogy jobban halljon s el ne feledje, amit mondanak neki.

A méh is akkor járta meg. Amint kikerült a teremtmény kezéből, legott elkezdett mézet gyűjteni. És eljövénnek az állatok is, meg az emberek is, hogy mézét megízleljék, mert megéreztek az édes illatát. A méh azonban magának akarta megtartani az összes készletét s mérges fulánkjával elűzött minden teremtményt, aki csak a sejtjeihez közeledett. Megléta ezt az Ur s nyomban maga elé idézte a méhet és megbüntette. Felruháztalak — úgy mond — azzal a képességgel, hogy méze: gyűjthess, amióel nincs édesebb széles e világban, de nem szabadítottalak föl rá, hogy könnyűtlen légy a telebarátaidhoz. Jegyezd meg hát, hogy ha megcsiped azt, aki megakarja ízlelni a mézedet, halállal lakolsz.

Ah és ekkor vakult meg a prűcsök s vesztette el szárnyait a hangya! Sok mindenféle csoda történt azon a napon.

A teremtmény ott ült szelíden s méltóságosan, alkotva s életre keltve egyet mást. És estefelé eszébe jutott, hogy teremt egy kis fakó madarat.

— Jegyezd meg, hogy vörösbecynek hiv-

nak — mondta a kis madárnak, miután megalkotta. És ráültette tenyerére s elröpitette.

A kis madár szíve hevesen dobogott a félelemtől, de azért lejjebb-lejjebb szállva, mind közelebb jutott az Urhoz s végre leereszkedett a kezére.

Es az Ur megkérdezte tőle: mit akarsz?

— Egyet szeretnék megtudni tőled! — mondta a kis madár.

— Nos, mi az? — kérde az Ur.

— Miért adtad rám a »vörösbecy« nevet? ha egyszer tetőtől talpig fakó vagyok? — kérdezé féltékeny tudnivalóval. — Miért hívnak vörösbecynek, ha egy árva vörös tollam sincsen?

Az Ur elmosolyodott s így szólt:

— Vörösbecynek neveztelek el, az is maradsz; a te gondod, hogy a begyed megvörösödjék.

Azzal fölemelte a kezét s a kis madarat újra felröpitette.

A vörösbecy nagy gondolkozva szállt le a paradicsomba; mit is tehetne illyen csepp madár, hogy a begye megvörösödjék?!

S nem jutott egyéb az eszébe, mint hogy a csipkebokorba rak fészket. És meg is rakta a bozóthoz, a sűrű tuskék között. Mintha csak

Reggelizés előtt félpohár

Schmidthauer-féle
Használata valódi áldás gyomorba-
josoknak, székszorulásban szenvedőknek.

Igmándi keserűvíz

Az elrontott gyomort
2-3 óra alatt tel-
jesen rendbehozza.
Kis üveg 40 fill.
Nagy üveg 60 fill.

Kapható Nagyvárad és vidékén minden gyógyszerárban és jobb fűszerüzletben.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, március 29.

Kabos Ferenc alelnök fél 11 órakor nyitja meg az ülést.

Következett

a költségvetés

általános tárgyalása.

tett, hogy nem a konzervatív és radikális elvek szerint csoportosultak a pártok, hanem megint csak nemzetiségek szerint. Még maguk a különben meglepő nagy számban megválasztott nemzetközi szociáldemokraták is nemzetiségi csoportokra oszlottak. Hiába nevezték magukat az elvtársak nemzetközieseknek, már az alakuló gyűlésen külön szervezkedtek a csehek és külön a németek. A törzsalakodás pedig folyt vigan tovább, akárcsak azelőtt. Egyik válság nyomon követte a másikat, míg végre lehetetlenné tett minden kormányt és minden munkát s teljesen csődbe juttatta magát a parlamentnek egész gépezetét.

Most azután próbálkoznak a kormány a régi recept szerint: Adhat külön tárcát akár a cionistáknak is (mert van két ilyen csodabogár is a híres népparlamentben), — vagy adhat szlovén gimnáziumot Czillinek, olasz egyetemet Triestnek, új vasutat a dalmátoknak . . . ott lesz, ahol a régi öt kurián és közvetett szavazati rendszeren felépült régi osztrák vegyes kereskedésben volt.

Egy eszköz van a kezében: elnapolni a végtelenségig, mert ez is megegyezik a népparlamenttel, hisz ott van a híres 14. §., melynek segítségével vigan kormányozhat parlament nélkül is.

Ha pedig ezt is megunta, feloszlathatja a csudagyógyszer alapján megválasztott parlamentet s kezdheti vele előlről a játékot.

És mindennek dacára Magyarországon ma már nemcsak Kristóffyék és a szociológusok, hanem Justh Gyulák is ezért a csődött mondott csudaszerért lelkesednek s evvel a legkegyelmesebb osztrák császári ajándékkal akarják minden áron boldogítani tözsgyökeres magyar választóikat és az országot.

Egyszer már valahára igazán ideje lenne, hogy nemcsak a magunk kárán, hanem a bajba jutott osztrák szomszéd kárán is okoljunk valamit.

Jármay Béla: Nem fogadja el a költségvetést, mert még külsőségeiben sincs meg az a paritás, melyet a 67-es törvények megígértek. A közös miniszteriumok valameenyien Bécsben vannak. A hadseregben is uralkodik az exclusiv osztrák szellem. Tiltakozik az ellen, hogy a nemzeti követelményeket nemzeti engedményeknek nevezik. Magyar ágyugyár felállítását követeli. A hadiköltségek, különösen a tengerészeti költségek ellen tesz kifogást. A javaslatot nem fogadja el.

Bikády Antal szintén sokalja a hadi költségvetést. Az általános titkos választójogot követeli.

Ismét a horvátkérdés.

Holló Lajos: Tiltakozik Khuen-Héderváry tegnapi kijelentése ellen, hogy a horvát nyelv jogait szükség esetén rendeleti uton biztosítja. Törvénnyel ellenkező kijelentésnek tartja egy alkotmányos miniszterelnöktől.

Polónyi Géza: közönséges államcsiny.

Lovász Márton: Próbálja ki magyarázni magát.

Holló Lajos: Az osztrák-magyar monarchia fokozódó hadifelszerelése nem magyar, nem is osztrák, hanem idegen érdek. Ne szolgáljuk a német küpolitikai érdekeket. Tisza Istvánnak azzal a reményével szemben, hogy a magyar helyőrségeket lassankint magyar tisztekkel töltsék be, statisztikai adatokkal bizonyítja, hogy az utóbbi esztendőkből évről-évre csökken a katonai iskolákban a magyar honos növendékek száma.

A miniszterelnök felszólalása.

Khuen-Héderváry miniszterelnök Apponyinak tegnapi felszólalásával szemben bizonyítja, hogy a flottaköltségnek a delegációs tárgyalásokba a megtörtént módon való beállítása nem jogtalan s precízül épen a koalíciós kormány hasonló eljárását említi fel. Tiltakozik az ellen a meggyanúsítás ellen, hogy

tengeri hadi felszerelésünk fokozásával német érdeket támogat a kormány. A tengerészet fejlesztését a partvédelem szempontjából feltétlenül szükségesnek tartja. Az ellenzéknek azzal az érveléssel szemben, hogy a hadiköltségek improduktív kiadások, kijelenti, hogy legújabbban teoria fejlődik, mely ezen költségekről bizonyítja, hogy nemzetgazdasági szempontból hasznosak. A költségvetési tételeket nem tartja ugrásszerűeknek. A költségvetés nagy része az előbbi kormány költségeinek szánására szükséges. Hogy a közös hivatalokban a magyarság nincs a kellő arányban képviselve, ennek a magyar társadalom az oka, mely a jogász pályát árasztja el.

A mi gróf Batthyány Tivadarnak azt a megjegyzését illeti, hogy gróf Tisza István a kilenc-bizottság programjának megvalósítását hangoztatta, kijelentem, hogy mi ezt kezdettől fogva mindig követeltük.

Gróf Batthyány Tivadar: Mikor csinálják meg? (Zaj.)

Gróf Khuen-Héderváry Károly: Tessék reánk bízni, remélem, hamarabb, mint önök. A delegációs törvény különben úgy intézkedik a közös ügyek kérdéséről, hogy azokat az országgyűlésen többé nem lehet tárgyalni, csupán a fedezet tagadható meg a kormánytól.

A közös számszék törvényes szabályozására nézve az osztrák kormányval egyetértőleg mielőbb törvényjavaslatot terjeszt a Ház elé. A magyar ágyugyárra nézve kijelenti, hogy a közös kormányval ez iránt teljesen megegyeztek és a diósgyőri vasgyár volna a lealkalmasabb erre a célra. A horvát vasuti pragmatikát nem rendelettel, hanem törvénnyel akarja megvalósítani.

Holló képviselő ur lekicsinyelte a delegációt. Azt tartom, hogy ez túlzás, hisz úgy látom, mindenki örül, ha oda bejut. Azt mondta **Holló** képviselő ur, hogy **Deák** Ferencnek az volt a számdéka, hogy a delegációkban változnak az elemek. Ez nagyon nehéz, mert a ki egyszer oda bejutott, onnan nem lehet kicserélni. (Zajos derűtség.) Azzal vádol **Holló** képviselő ur, hogy mi lesben állottunk volna, bizonyára kiszorítottak volna bennünket. Mi nem állottunk utjában a koalíció politikai érvesülésének, de midőn a tér megnyílt az előző kormány politikája önmagától összeomlott, kötelességünk volt sorompóba lépni a nemzet érdekeinek megóvásáért. (Élénk tetszés és taps.)

Gróf Apponyi Albert szólal fel, a ki félreértett szavait akarja helyreigazítani.

azt várta volna, hogy majd egy rózsaszirm a begyére ragad s megszinesíti.

*

A világnak a legboldogabb napja óta tömegtelen esztendő tovaszállt. Állatok is, emberek is kiköltöztek a paradicsomból s elszéledtek a föld kerékességén. És az emberek annyira vitték, hogy megtanulták a földművelést, a tengeren járást, szép ruhák varrását, sőt réges-régen tudtak már nagy templomokat, hatalmas városokat is építeni, amilyen Thebae, Róma és Jeruzsálem.

S ekkor új nap virradt fel, melynek az emberiség történetében szintén nem volna szabad sokáig feledésbe merülnie. E nap reggelén ott ült a vörösbegy Jeruzsálem falain kívül egy kopár sziklán. Dalra tanította a fiait a csipkebokorban rakott kicsike fészében.

Arról a csodaszép napról mesélt nekik, mikor Isten a világot teremtette, meg arról, miképen adott nevet a teremtményeinek. Valameenyi vörösbegy elmondta ezt a fiókaiknak, kezdve az elsőn, aki hallotta az Ur szavát s kezéből került ki.

— S lássátok — fejezte be szomorúan a mondókáját — teremtés hajnala óta annyi esztendő lefolyt, annyi rózsaszirm elhervadt, annyi madárfiók kikelt a tojásból, elgy se szeri, se száma és a vörösbegy ma is kicsiny, fakó madár, még mindig nem tehetett szert vörösbegyre.

Az apróságok szomorúan csipogtak s már-már elkezdtek azon keseregni, hogy so-

hase veresedik meg a pelyhes begyük tollazata.

— Majd a bátorságunkban, a hős voltunkban vetettük a reményiségünket — folytatta az anyamadár. — Már a legelső vörösbegy is bátran szembeszállt a többi madarakkal; égett a begye a harcúgytól. Ah, — gondolta — majd csak megszinesedik a begyem tollazata a szívemben lobogó harci tüztől! De szégyent vallott s utána a többi is valameenyi s majd egyszer ti is.

A piciny fiókák nekibátorodva csipogtak, hogy ők mégis csak megpróbálják: Hátha majd sikerül nekik? De az anyjok szomorúan mondta, hogy: lehetetlen. Hogy is reménykedhetnének, holott annyi kiváló ősük kudarcot vallott? Mit tehetnek többet, mint hogy szeretnek, dalolnak és küzdenek? Mit tehetnek . . .

A madárka megállt a mondókája derekán, mert Jeruzsálem kapuja felől nagy néptömeg törtetett a vörösbegy fészékét rejtő kis halom felé.

Voltak a tömegben lovasok kényes paripák, hosszú lándzsás harcosok, poroszlok, kezökben szög meg pöröly. Voltak méltóságon lépdelő papok és bírák, siránkozó asszonyok, elül vadul nyüzsgő tömeg s egy sereg irtóztatón üvöltő csavargó.

A fakó madárka remegve ült a fészék szélén. Rémülettel töltötte el mindegyik pillanat, hogy majd elgázolják a csipkebokrot s kioltják a magzatának az életét. — Vigyázatok — kiáltott rá a kis védtelenekre — bujzatok

össze és maradjatok veszteg! Egy paripa jön erre s épen nekünk tart, hogy eltiporjon. Közelig egy harcos is, vasszögesek a sarui. Az egész bőszt tömeg ránk tör.

A madárka egyszerre abbahagyta a figyelmetetést. Elhallgatott, elnémult. Jóformán el is feledte a fenyegető veszedelmet.

Hirtelen meglapult a kis fészékben és szárnyaival betakarta a f.ait.

— Nem, nem akarom, hogy ezt a rettenetességet lássátok! — mondta. — Három gonosztevő van itt, hogy keresztre feszítsék.

Es féltében úgy betakarta szárnyaival a kicsinyeit, hogy mit se láthattak. Csakis a kalapácsolást, a jajveszékelést és a tömeg vad üvöltését hallották.

A vörösbegy rémülettel tágra nyílt szemekkel bámulta az egész jelenetet. Nem vehette le a tekintetét a három szerencsétlenről.

— Milyen kegyetlenek is az emberek! — mondta kis vártatva. — Nem elég, hogy ezeket a szegényeket keresztre feszítik; nem, az egyiknek a fejére még töviskoszort is tesznek.

— Látom, amint megsebezik homlokát a tüskék s csorog a vére. Pedig ez az ember oly szép s olyan szeliden tekint körül, hogy mindenkinek szeretnie kellene. Szemvedéseinek látára mintha csak dárda jarná át a szívemet.

A kis madár szívében egyre mélyebb részvét ébredt a töviskoszorus iránt. — Ha

Szünet után.

A javaslatot cikkenként is elfogadták.

A horvát tárca költségvetése tárgyalásánál Ostffy Lajos szóvá teszi a horvát báni kormány magyar ellenes magatartását. A javaslatot nem fogadja el.

Moosáry László a szabadalmi törvény reformjára vonatkozó javaslatot terjeszti be. Az ülés 2 órakor ért véget.

Az 1911. évi VIII. és IX. törvény-cikk. A hivatalos lap mai száma hozza az 1911. évi VIII. és IX., az 1911. évre való ujonclétszám megállapítása tárgyában hozott tc.-nek királyi szentesítését. A VIII. tc. a közös hadsereg és haditengerészet évi ujonclétszámát 103.100 főben, a honvédség ujonclétszámát 12.500 főben állapítja meg, ebből Magyarországra 44.076 főnyi ujoncjutalék esik. A IX. tc. szerint az 1890., 1889. és 1888-ban született állításköteleseket az 1911. április hó 1-től május 31-ig megtartandó fősorozáson fogják sorozni.

Kik az általánosok és tikosok? A szociáldemokrata párt most adta ki évi jelentését, melyben természetesen megemlékezik az általános titkosról is. Hogy nagyobb nyomatéka legyen a szavának, bokrétába köti azon képviselők neveit, akik állítólag hűséget fogadtak a szociáldemokrácia és a nemzetiségek kedvencének, az általános titkosnak. Az érdekes névsor, mely pikánsul hoz össze tüzet és vizet, farkast és bárányt jó barátságba, a következő:

Neisidler Károly, Kállay Tamás, Vallencsik István, Beszkid Antal dr., Pop Cs István, Tedcsky Kristóf, Zahureczky István, Antal Géza, Budia Szilárd, Bosnyák Géza, Barcsay Andor, Batthyány Tivadar gróf, Baross Gyula, Falcione Arpád, Farkas Pál, Giesswein Sándor, Justh Gyula, Justh János, Jaczkó Pál, Konyovics Dávid, Lukács György, Lukács László, Lovászy Márton, Várady Zsigmond, Benedek János, Meskó László, Mangra Vazul, Márkus József, Maylaender Mihály, Nagy Emil, Peő Sándor, Rudnay Béla, Rosenberg Ignác, Sándor Pál, Solymossy Ödön báró, Szacelláry György, Székely Ferenc, Tüdős János, Urmánczy Nán-

bátyámnak, a sasnak volnék — gondolta — kibuznám a szöveget a kezeiből s erős karmaimmal elriasztanám valamennyi bántalmazóját.

Láta, mint serked ki a vér a keresztre feszített homlokán s nem volt tovább maradása a fészekben.

— Ha kicsiny, meg gyenge vagyok is, mégis csak tehetek valamit e szegény gyötördő jobbvoltáért. — S azzal kiröpült a fészkéből és a megfeszített körül csapongva, nagy köröket irt a levegőbe.

Többször is körülrepdeste, de nem volt bátorsága közel szállni hozzá, mert félnék kis madár léte emberhez közeledni sohasem mert. De lassacskán mégis csak neki bátorodott, egész közel röpült hozzá s a csőrével kihuzott egy tüskét a homlokából.

S míg ezzel foglalatoskodott, a keresztre feszített embernek egy csepp vére rácsöppent a begyére Szétömlött rajta s vörösre festette apró, csinos tollait.

Mikor aztán visszazállt a fészkébe, vigau, tüdőzötték a kicsinyei:

— A begyed megvörösödött! Pirosabbak a tollaid, mint a rózsák!

— Csak egy csepp vér; a szegény ember homlokáról hullt ott reá. Eltűnik mihielyt megfürdöm a patakban, vagy a kristálytisza forrás vizében.

De bizony bármennyit fürdött is a kis madárka, csak nem tűnt el a pir a begyéről s mikor fiait felnőttek, az ő begyükön is ott lángolt a vérpiros folt, amint hogy ott lángol valamennyi vörösbegyén mind e mai napig.

dor, Vadász Lipót, Vázsonyi Vilmos dr., Ziinszky István, Szüllő Géza, Kubinyi Géza, Bánffy Dezső báró, Bakonyi Samu, Batthyány Pál gróf, Földes Béla, Mansdorf Géza báró, Blahó Pál, Damján Vazul, Juriga Nándor, Mihályi Tivadar, Sierbán Miklós, Skicsák Ferenc, Vajda Sándor, Herceg Sándor, Novák János, Szabó István, Erdély Sándor.

Szenes Fülöp és Kézdi Kovács László kiállítása a megyeházán.

Az állandó látogatottságnak örvendő szép kiállításnak zömét, mely a diszteremben van elhelyezve, szombati számunkban ismertettük. Ma azon kisebb részéről akarunk megemlékezni, amely az udvarra néző kis teremben látható.

Külföldi és magyar régibb és újabb mesterek festményei, rajzai ezek, Kézdi Kovács tulajdonában. *Zichy* Mihálynak két *Théophile Gauthier* egykor *monstre du génie*-nek nevezett, egy pompás szénrajza látható itt. A *démon* című kompozíciójából. *Székely* Bertalan a nemrég elhunyt nagymester két becses színvázlata: *amorettek*. A magyar tájkép első nagymesterének, *Mészöly* Gézának gyönyörű kis festményében is gyönyörködhetünk, mely anyyi levegős, oly színes, oly modern, mintha mostanában festették volna. A híres XVIII. századból *Boucher* (vagy talán csak iskolája?) két szép rokokó-idillel szerepel. Az egyik: *L'agréable lectrou*, (kellemes lecke); a másik: *Poste d'amozér* (szerelem postája). Az impresszionistáktól aunnnyira kisajátított spanyol *Goya* iskolájából falusi életképet találunk: *A bucsu* XVI. századbeli olasz mester modorában egy meglehetősen dezolált állapotban lévő *Madonna*, mely különben elég hideg és merev ábrázolat; annál elevénebb, bájosabb egy spanyol *Madonna*. Egy *A szent család* című képről azt olvassuk a katalogusban, hogy *Rembrandt* modorában; mi inkább a XVIII. századbeli mesterek modorát észleltük rajta. Erdekes, talán XV. századbeli olasz kép: *Szent Klára* szüz a szentségtartóval kezében. Talán még régibb egy kora-renaissance-rámájú *Madonna* a híres sienai festőiskolából.

A kollekciónak nagyobb részét mégis híres magyar mesterek apróbb vázlatai, rajzai képezik: *Zichy* Mihály, *Ligeti* Antal, *Lots* Károly, *Mészöly* Géza, *Székely* Bertalan a régibb, *Karlovsky* Bertalan, *Mihalik* Dániel, *Kernstock* Károly, *Hegedüs* László, *Basa* Arpád, *Szlányi* Lajos, *Márk* Lajos, *Koszkoi* Jenő, *Pállya* Czelesztin, *Karvaly* József, *Fesaty* Arpád az újabb nemzedékből. A husz darab szebbnél-szebb keleti szőnyeg, mely a kiállítás padlóját díszíti, szintén Kézdi Kovács tulajdona.

A szép kiállítás valószínűleg *április 9-ig lesz nyitva*. Dél előtt 9-től 1-ig, délután 3-tól 5-ig tekinthető meg 1 korona belépő díj ellenében. Intézetek növendékei, amennyiben nagyobb csapatokban jönnek, egyenként 20 fillért fizetnek. A gyönyörű kiállítást még egyszer a legmelegebben ajánljuk olvasóink figyelmébe.

N. Gy.

Matiné a képtárlaton.

Április 2-án (vasárnap) d. u. 5 órakor nagy művelzet és kellemes szórakozásban lesz részök azoknak, kik a vármegyeházánál megjelennek.

Akik a nagyteremben levő képtárlatot eddig megtekintették, nem győzik a műveket eléggé dicsérni.

A képeket kiállító művészek jellemzé-ére

csak azt hozzuk fel, hogy ők az április 2. d. u. jövedelemről a *Bethlen tüdővész szanatorium* javára lemondottak.

A rendezőség dr. *Miskolczy* Ferencné és *Hlatky* Endréné nyerte meg a védnökökül, mindent megtett arra, hogy a megjelenőknek ezen napot kellemessége miatt feledhetővé tegye s egyuttal, hogy a tüdővész elleni védekezésre anyagi hasznot is érjen el.

Megnyerte dr. *Némethy* Gyula theologiai tanárt a képzőművészetekről való előadás tartására, *F. Károlyi* Leona urnőt arra, hogy gyönyörű énekében *Beleznay* Antal zongorkísérete mellett s *Étsy* Emilia művésznőt, hogy szavaltában gyönyörködhesünk.

Sőt a rendezőség a sikert biztosítandó, ezzel sem elégedett meg.

A matiné után a vármegyeház kistermében s dr. *Miskolczy* Ferenc főispán ur szívesége folytán az ő lakásában is thea lesz felcsoportolva.

A theát dr. *Miskolczy* Ferencné s hozzá a sütemény s hideg étkeket a már eddig is nagy számmal jelentkezett nemes szívű s a jótékony cél érdekében mindenkor áldozatkész hölgyeink szolgáltatják.

Itt csak arra kéri fel a rendezőség Nagyvárad és Biharvármegye társadalmát, hogy azok, kik theával felszolgáltatókat étkeket küldeni hajlandók, szíveskedjenek azt április 2-án délelőtt 11 óráig dr. *Miskolczy* Ferencné ő méltóságához elküldeni.

Egyuttal, midőn a rendezőség tisztelettel arra kéri fel a vármegye és Nagyvárad város társadalmát, hogy a jótékony célra is tekintettel a matiné minél számosabban megjelenni szíveskedjenek és tudatja, hogy jelen sorok egyuttal meghívásul is szolgálnak, egyuttal a megjelenni óhajtok szíves tudomására hozza, hogy eddigi megbeszélés szerint a matiné utcai öltözékben fognak megjelenni és hogy a belépő díj személyenként 2 koronában van megállapítva, felülfizetéseket azonban, tekintettel a nemes emberbaráti célra a legnagyobb készséggel fogadjuk és azt hirlapilag nyugtázzuk.

Az osztrák válság. A Bienert-kormány ma délután minisztertanácsot tart, melyen elhatározza a kabinet formális lemondását. A minisztertanács után Bienert rögtön a királyhoz megy. Több, mint valószínű, hogy a király a lemondást nem fogadja el. A kormány ezután a 14. § alapján életbelépteti a költségvetést és az ujoncjavaslatot. A képviselőház feloszlására még mindig nem határozta el magát a kormány és lehetséges, hogy újabb békekisérletek lesznek, bár a csehek, felbátorodva eddigi sikerükön, most a kormány eljöttét követelik és azt hangoztatják, hogy az új választások csak megerősíthetik a cseh pártot.

Kolosváry Sándor

ékszerész, arany és ezüstműves
Nagyvárad, Bémer-tér 293. sz.

Brillians ékszerek, aranyárak,
ezüst dísz tárgyak és evőeszközök
valamint zsebórák nagy-
raktára.

Karambol a váradi-velencei állomáson.

Emberéletben nem történt szerencsétlenség

Tegnap, kedden hajnali 4 órakor vasuti összeütközés történt a váradi-velencei vasútállomáson.

A vasútállomás szélső két sínjárja a Schvarcz-féle faraktár palánkjá melletti, túl a váltótoronyon, keresztezi egymást. Itt történt a baleset, amelynek szerencsére senki sem esett áldozatul, csak két mozdony, egy málhakocsi és a pályatest rongálódott meg.

Az 5191. számú mozdony állott a sineken, közvetlen a sinkeresztelés mellett de a mozdonyvezető nem vigyázott kellőleg s a mozdonyt belől állította a határfán. Ez okozta a szerencsétlenséget.

Az 5224. számú mozdonyval egy tehervonatot szabályszerűen elindítottak az állomásról a váradi nagyállomásra. Amint a mozdony a sinkeresztelés közelébe ért, óriási erővel neki ment az utban álló mozdonynak. Az összeütközés oly erős volt, hogy mindkét mozdony egymás mellé keresztbe került a sineken s féloldalra dőltek. Természetesen a két mozdony igen sok alkatrésze összetört; a fűtősátor és az oldal párkányok összegörbültek; a tolatyuk, lépcsők letörttek, az ütközők elgörbültek. Ezenkívül a D. 8433 jelzésű málhakocsi is megrongálódott, az egyik ütközője letört.

A hatalmas vastömegek a sineket elgörbítették s a pályatestet mélyen feltúrták.

Talán még nagyobb szerencsétlenség is történt, ha az egyik mozdony nem megy neki a közeli villamosvezeték tartó nagy vasoszlopnak, amely a nagy erőből féredőlt ugyan, de mégis megakasztotta a mozdonyt.

Azonnal hozzáláttak a mozdonyok talpraállításához s a pályatest kijavításához.

A kora reggeli órákban a járókelei nagy tömege gyűlt a baleset színhelyére s alig bírták a bámszokók tömegét távoltartani.

A mozdonyokon és a tehervonaton levő személyzetnek, szerencsére nem történt semmi baja s így csak Mávnak van kára.

A megrongált pályáról a megsérült mozdonyokat felvontatták a sinekre s tegnap este beszállították a javítók a nagyállomásra, ahonnan a megsérült kocsival együtt a debreceni javító műhelybe szállítják.

„Mégmérgezett“ család.

Doktorkézre került alkoholista.

Tegnap este hangos telefoncsengetés verte fel Mezey Mihály-utcai őr anyán pihenő derék mentőket. Az ügyeletes mentő gyorsan a telefonhoz szaladt, a többiek pedig egy szempillantás alatt szereltek s előállott csakhamar a betegszállító kocsi is s a mentők csak várták a parancsot, hogy hová induljanak. Míg a készülődés tartott az inspekción szinte háborzongva hallgatta a telefon értesítést:

— Jöjjenek, hamar jöjjenek, mert a Bem-utcában egy család megmérgezte magát s a szerencsétlenek a legnagyobb kínok között vergődnek.

— Azonnal ott leszünk! — hangzott a válasz s már ebben a percben ki is robogott a mentő kocsi az őr anyáról s oly gyors vágatással és óriási túlköltséssel hajtottak a Bem-utca felé, hogy minden forgalom megállott. A kocsik kitértek az utból, a

villamosot megállították s szinte borzadva néztek az emberek a száguldó mentőkocsira, mindenki sejtette, hogy nagy szerencsétlenség történt.

Még két perc sem telt el, már megérkeztek a mentők a »katasztrófa« helyszínére. Gyorsan levetették a kocsiról a mentőládát s bementek a lakásba, ahonnan a szerencsétlenséget jelezték. Szinte elfehéredtek a derék mentők, mikor beléptek a szobába s látták, hogy a szoba padozatján egy asszony és két ember fetreng, akiknek orditozásához képest a sakálók és oroszlánok üvöltése csak lágy szunyogzúmmögés lehet. A mentők gyorsan a »betegek«-hez léptek s gyöngéden felemelték őket a földről, de ebben a pillanatban valami különös szag csapta meg őket: a méreg szaga. Ismerős szag volt előttük, de nem tudták mindjárt kitárálni, hogy mitéle lehet. Foszfornak nem foszfor, még csak nem is ecetsav; kölni víz sem lehet, — hát mi csuda lehet?

Na, de ez nem a mi dolgunk, hogy mi állapítsuk meg, hogy mi volt a méreg — gondolták a mentők — s nem is törődtek tovább a szaggal, hanem gyorsan felpakolták a betegeket a kocsira s robogtak a közköriház felé . . .

Az uton, a zárt kocsiban azonban, — mivel mindnyájunkat érhet baleset — a mentők is szinte rosszul lettek a méreg szagától. Most már gyantották, hogy mi volt a méreg, mert csak úgy tödült feljök az illat; — a Berger, Löblé, Kálmán és az összes Moskovitzok gyárának illata.

Jó, hogy már megérkeztek a kórházhoz mert nem bírták volna tovább az »öszöndus«-levegőt.

Felvitték a betegeket a kórterembe s az inspekciós orvos hozzálátott a gyomormosáshoz . . . Ledugta a csövet az egyik férfi gyomrába s tiziter vizet öntött a gyomor-mosóba. De ime, csudák csudája, mikor visszafelé jött a víz, már nem volt viz és 10 liter, hanem 16 liter »spricer«.

Az orvos tisztában volt a »mérgezés«-el, de azért a többi betegeknek is kimosta a gyomrukát, hogy máskor többet tudjanak inni a méregből. Az alkoholhoz szokott gyomrok most már tiszták ugyan, s a betegek is felépültek, de kár volt, hogy nem kénezték ki, mint a boros hordót.

Uj virágüzlet!

Fratrics János

kereskedelmi és műkertész.

Kertészeti telepe: Szent János. — Virág-
: : esarnoka: Szent János-utca 1 szám, : :
ahol minden időben frissen
vágott virágokból készülnek

báli, menyasszonyi s alkalmi csokrok

szép kivitelben, előnyös árak mellett.

Tavaszi ujdonságaim

CIPŐ, KALAP

és uri divatcikkekben megérkeztek

REICHARD áruháza

UJDONSÁGOK.

Tájékoztató:

Április 2. A reáliskola hangversenye a Csarnokban d. u. 5 órakor.

Április 2. A Leszámitoló bank rendkívüli közgyűlése.

Április 2. A Népkövelési egyesület közgyűlése d. e. 11 órakor a megyeházán.

Április 7. A Kath. Kőr. utolsó böjti estélye a főgimnázium dísztermében d. u. 6 órakor.

Április 27. D. u. A Biharmegyei nőegyesület évi közgyűlése.

* **A római zarándoklások elmsradnak.** A pápai udvar értesítette a magyar katolikus papságot, hogy az idén ne vezessen magyar zarándokokat Rómába, mert a pápa aligha lesz abban a helyzetben, hogy őket testületileg fogadhassa. E zarándoklatok helyett a Szentőldre, Lourdesbe és Nagy Mária-Cellbe vezetnek az ideán zarándoklatokat.

* **Nyiry Sándor altábornagy beteg.** Bécsből jelentik: Nyiry Sándor altábornagy, a magyar testőrgárda parancsnoka igen súlyosan megbetegedett. Allapota aggodalomra ad okot.

* **Volaszók összeírása.** Olasz-i városrészes országgyűlési képviselő választók névjegyzékének kiigazításával megbízott küldöttségi elnök bejelentette, hogy nevezett városrészekre 1912. évre érvényes képviselő választók névjegyzékének a kiigazítását az összeíró küldöttség folyó évi március hó 29-én szerdán délután 3 órakor a város székháza adóhivatali helyiségében megkezdi és a kiigazítást a munkáját befejezéséig hivatalos órákban minden nap folytatni fogja. Erről olasz-i városrészes választó polgárat azzal értesitem, hogy az 1874 évi XXXIII. t. c. 36. §-a értelmében az összeíró küldöttség előtt a fennebb jelzett idő alatt választói joguk igazolása végett személyesen megjelenhetnek. Nagyvárad, 1911. évi március 28. Rimler Károly, polgármester, mint a központi választmány elnöke.

* **Halálozások.** Egy tiszteletben állott család megindító gyászáról értesülünk igaz részvétellel. Székács Mariska zongoratanitónő élete 51. évében tegnap éjjel elhalt. Az elhunyt zenetanitónő néhai Székács József volt váradi-újvárosi róm. kántor és zenetanár leánya volt. Testvérei már korábban elhaltak s Székács Mariska volt 85 éves elaggott édesanyjának egyetlen támasza, fentartója, gondozója. Mint kiválóképzettségű zongoratanitónő, a zenetanitástól tartotta fenn magát s elaggott édesanyját, akit most a kérélelhetlen halál egyetlen támaszától is megfosztott. Az elhunyt temetése ma, szerdán, március 29. en délután fél 4 órakor lesz Körözs-utca 23. sz. háztól, a gyászmisét pedig az elhunyt lelküdvéért holnap, március 30-án délelőtt 9 órakor tartják meg a Szent László templomban.

Oláh Béla földbírókos hétfőn délután Biharpuspökiben élete 51. évében elhunyt. Széles körben ismert férfiu volt, aki korábban a budapesti egyetem questori állását töltötte be. Nyugalomba vonulása után Biharpuspökibe költözött s gazdaságát vezette. Közei rokonságban volt a Pontelli- és Lausch-c családokkal. Temetése ma, március 29. en délután 4 órakor lesz Biharpuspökiben.

* **Osszeesett az utcán.** Tegnap este 6 órakor Kovács Marton munkás a Nagypiac-terén, a közrakár mögött hirtelen rosszul lett és a földre rogyott. A Nagyvásártéren cirkáló rendőrszolgálat telefonon értesítette az esetről a mentőket, akik gyorsan kivonultak s a sze-

rencsétlen embert beszállították az izr. kórházba. Kovács már régebb idő óta psychosis epileptikában szenved s most oly súlyos rohamok lepték meg, hogy telépüléséhez kevés a remény.

*** A vakok tanítása fényképekben.**
A város főbb üzleteinek kirakataiban elhelyezett meglepően érdekes fényképek mutatják azt a gyönyörű pedagógiai munkát, amit a kolozsvári vakok intézetének tanári kara a nevelésére bízott világtalan növendékekkel végez. Látjuk miként tanítják a látásuktól megfosztott és tisztán a tapintási érzésükre utalt gyermekeket írni, olvasni, számolni, a földabroszon eligazodni és miként oktatják ki őket a kenyeret adó ipari munkára. Ezt a rendkívüli érdekes paedagogiai művészetet, amely humanus célzatában is elsőrendű munka, természetben láthatja majd közönségünk április 1-én, szombaton délután, a Szigligeti-színházban rendezendő előadásán, amelyen az intézet igazgatója: *Schannen* Péter bemutatja az intézet kiképzett 15 növendékét. Az előadást mérsékelt helyárok mellett tartják meg és a jövedelem a főleg társadalmi támogatásból fenntartott intézet céljaira fordítatik. Epen ezért az intézet igazgatósága az előadás alkalmából felülfizetéseket is elfogad, mely felülfizetések *Pásztor* Bertalan városi aljegyzőnél (Városháza, földszint 33) teljesíthetők, ugyan csak nála lehet a jegyek előjegyzése iránt jelentkezni az előadást megelőző napig, amikor a jegyek a színházi pénztárban is kiváthatók és a felülfizetések is ugyanitt teljesíthetők lesznek.

*** A hivatalos lapból.** A nagyváradi kir. főügyész a nagyváradi kir. törvényszéki togháznál üresedésben levő togházóri állásra *Vass* Károly nagyváradi lakost nevezte ki.

*** Előadás a francia tengeri fürdők-ről.** Érdekes francia nyelvű előadás lesz ma, március 29-én a nagyváradi honvéddapródiskolában. Az intézet egyik kiváló tudós tanára *Perényi* Kelemen tanár-százados tart érdekes előadást a francia tengeri fürdők-ről. Az előadás délután 5 órakor lesz, francia nyelven, igen szép vetített képek bemutatásával.

*** Izgalmas jelenet a kolozsvári-utj sorompónál.** Hátborzongató látványosságban volt részük tegnap a kolozsvári uton járókellőknek. A kora reggeli órákban, amikor sok városi fuvaros és vidéki tejes kocsi a sorompó innenső és tulsó oldalán összegyűlve várta a sorompó megnyitását, a vonat elrobogása után a két határfát kinyitották, mire az összegyűlt kocsik száguldva rohantak keresztül a sineken. E közben történt, hogy egy ökörszeker összeakadt egy kétkerékű tejes taligával, melynek rudját a szekér el is törte. A rud eltörése következtében a tejes taliga hátraborult és a rajta levő tejárus, valamint a leánya a sinekre esett. A többi kocsi ezalatt rohogott keresztül, mert a velencei pályaudvarról új vonat indítását jelezték. A tejárusok a taliga alatt voltak a sineken és a személyvonat közeledett mind nagyobb sebességgel. A közelben lévők borzalommal várták a következményeket. Ekkor éppen a legválságosabb pillanatban a sorompó őrei a taligát lovat és az embereket lehúzták a sinekről s a vonat minden kellemetlenség nélkül rohogott tovább. Csak pillanatilag kellett volna még a sineken maradniok a szerencsétleneknek és a legborzalmasabb halálnak lettek volna részesei. Ideje lenne, hogy a város gondoskodjék ennek az életveszélyes átjárónak megszüntetéséről.

*** Aki kétszer fizet valamiért.** Nem mindennapi panasz érkezett tegnap a tenkei főszolgabíróhoz. A panaszt íj. *Weissmann* Sándor tette edesatyja ellen, aki valóságban a

tönkszélére juttatja a családot. A legutóbbi három hónap óta ugyanis *Weissmann* Sándor olyan gazdálkodást visz, amely előbb utóbb a nyomort idezi elő. Többek között Fábrián Menyhért görbedi lakostól megvett 240 koronáért egy tehénet. A tehén árába azonnal kifizetett 220 koronát és másnap ismét elküldött 210 koronát sőt harmadnap a tehénet is visszaküldte, azzal, hogy neki nincs szüksége a tehénre. Majd a tenkei vásáron 360 koronáért vett egy hintót, ami nem ér többet 100 koronánál. Az ilyen adásvételektől eltekintve örökösen perel *Weissmann*. Legutóbb beperelte *Vajki* Pált 96 koronáért. Csucs János ellen szintén keresetet adott be. A bíróság *Weissmann* elutasította, mert megállapították, hogy neki a beperelt emberek sohasem tartoztak. A perköltiségeket természetesen *Weissmann* fizette meg. A fia most panaszában arra kéri a főszolgabíró utján az árvaszéket, hogy az atyja ellen indítsák meg a gondnokság alá helyezési eljárást.

x Vadászok figyelmébe. Tisztelettel értesítem a nagyérdemű közönséget, hogy Rákóczy-ut Moskovits palotában egy modern fegyverüzletet nyitottam, hol mindennemű fegyverek, revolverek és töltények kaphatók. Fegyvereket szakszerűen javítok. *Ladányi* József puskaműves és fegyverkereskedő. A vadászati évad vége felé közeledik. Felhívom a fegyvertartók figyelmét, hogy fegyvereiket javítás végett bizalommal hozzák műhelyembe. M. kir. lőporáruda. Telefon 269.

Tudósítás!

Tudatni kívánom az igen tisztelt eddigi megrendelőimmel és az elegáns ruhákat szerető uri közönséggel, hogy

a tavaszi és nyári szöveteim

megérkeztek. Angol és belföldi szövetekben oly nagy választékkal rendelkezem, hogy bármelyik fővárosi céggel felveszem a versenyt, ugyancsak az előállításban is, ami a saját vezetésem alatt történik.

Nagybecsű pártfogást kér

FRIEDLÄNDER

angol uri szabó cég

Nagyvárad, Szent János utca 4. sz.
Mintákkal kívánatra háznál szolgálok.

x Tavaszi vásár. Tisztelettel értesítem a mt. nagyközönséget, hogy a csillár és fémáru gyártást megkezdtem s ennél fogva raktáron levő csillár készletemet helyszűke miatt gyári áron, sőt normális elfogadható áron elárulom. Régi csillárok átalakítása, galvanizálása, fémáruk rezezése, nickelezése, butorvasálás, portáldiszek stilszerű készítése rajz és terv szerint. *Stern*, Bémer-tér, Telefon 556.

x Mikor pártoljuk a hazai ipart? Ha a termék van olyan jó, mint a külföldi, ha beszerzése előnyös. Ime itt az alkalom magyar ember készítménye, magyar termék, mégis kiállja a versenyt bármely külföldivel. Ki ne hallotta volna híret a Siklinél beszerezhető Gyulatinnak, mely megóvja a fogat a romlás, porlás és lazulástól, letisztítja a fogról a feketeséget, barnaságot, a fogfájást rövid idő alatt megszünteti s mégis alkalmas napi használata személyenként 1 fillérbe kerül minden gyógytár és droguériában, valamint fűszer és fodrász üzletben a Sikli Gyulatint. Ára üvegekint 1.50 és 3 korona. Főraktár Sikli Józsefnél Halász-utca 10. számú háznál, mely 1950 koronát jövedelmez és még beépíthető telekkel bir, szabad kézből eladó.

x Gyümölcskülönlegességek! Csodaszép, friss, idej termései: esemeszölő, délafrikai Ringlott-szilva, őszi-barack, karfiol, ujbungonya stb kapható: *Metz* Nándor csemege és borkereskedésében, Körös-utca. Telefon az egész megyében 448 sz.

*** Megnyitás. A Püspök fürdőben** e hó 25-én szombaton megnyitott az összes meleg fürdőköt, ugymint tör- és kád fürdőköt, kocsim a rontói áruháson áll a vonatnál tiszteit vendég-im részére. Tömeges látogatást kér

Kernács János,
fürdőbérő.

Double-kelme

ujdonságok

FLEGMAN

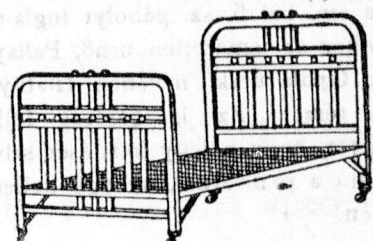
cégnél, Bémer-tér.

128

Könyvtárak kiegészítésére, berendezésére költségvetést küld: **Benkő** Atur könyvkereskedő és *Modern Antiquarium* Nagyvárad. Rákóczy-ut 10. sz. Ugyanott mindenféle könyvek legjobb áron vételnek.

x Húsvéti tojások, parfümök, locsolók, divatekike **Gal** Ferencz nál Sas passage.

Vas és rézbutor

gyári raktári

Székrenyő egy matraccal 19 korona

Sodronybetét 10 korona

Rézkarmiss 5 korona

Gyermekágy 24 koronától feljebb, kapható

Kohn Adolf

vaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca 10 sz. Telefon 636.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Szerda: *Cigányszerelem*. (Diósy Nusi felléptével)

Csütörtök: *Tatárjárás* (50. előadás, (Diósy Nusi, Batizfalvy Elza, Hajnal Gyurka és Szarvasi Soma felléptével).

Péntek: *Bábjáték* (először.)

Szombat: d. u. A kolozsvári vakok intézetének előadása *Zsigmondi* Anna közreműködésével. Este: *Bábjáték*.

Diósy Nusi estéje. Az az igazi szeretőt, a minek örvendit nagyváradi működése alatt *Diósy* Nusi, a sikkes és szép szubrett, lelkes ünaepőst készít elő ma estére a Szigligeti színházban. Viszont látjuk *Diósy* Nusit ma este po ppás új alakításban. A *»Cigányszerelem«* fő női szerepét játssza a vendég, mely alakításáról elragadtatással nyilatkozott az aradi sajtó. Mióta elkerült tőlünk *Diósy* Nusi, gyönyörűen fejlődött, kiforrott, igazi művésznő lett, úgy hogy ma már az ország egyik legnevesebb szubrettje. Az ő pajzán temperamentuma, üde bája kitűnően fog érvényesülni a *»Cigányszerelem«* grófnőjének szerepében, a mit a primadonna *szoknyanadrágban* fog eljátszani. *Bura* Károly teljes zenekarával kíséri a művésznőt a színpadon. A barietszünetes előadásra jegyek már csak korlátozott számban kaphatók.

A jubiláló Tatárjárás. A színházi pénztárnál nagy ostrom folyik a Tatárjárás holnapi jegyeiért. Az ötvenedik előadás vendégszereplői közül *Diósy Nusi* már megérkezett, *Batisfalvy Elza* és *Hajnal Gyurka* ma jönnek meg és részt vesznek a holnapi próbán a negyedik vendéggel: *Szarvasi Somával* együtt. A jegyek részét már elkaptokták, a bérlek előjoga ma d. u. 4 óráig van érvényben. Előreláthatólag forró ünnepi hangulat lesz holnap este a színházban, a közönség ünnepelni készül volt kedvenceit.

»Babjatek» premiérje. A »Titok« és a »Meguntam Margitot« illusztris szerzőjének: *Pierre Wolff*nak legújabb bájos vígjátékát pénteken este mutatja be a színház. A budapesti Nemzeti színházban szinte nagy sikere volt a kedves darabnak, mely elsőrendű szereposztás mellett kerül színre a Szigligeti-színházban. A főszerepeket *Szentgyörgyi Márta*, *Angyal Ilka*, *H. Körösi Juci*, *Asszonyiné*, *Tóth Elek*, *Sik Gózon*, *Hunyadi*, *Kassai* és *Székely* játsszák.

Jogtalanul kiváltott tegnap egy urinő a színházi pénztárnál két páholyjegyet. A földsz. jobb 4 és em. bal 5. sz. páholyt foglalta le a Tatárjárás-hoz az ismeretlen urnő, *Pallay Lajos* és *Szkuba Gyula* urak nevében *Hlatky Endre* főispán ur részére. Az igazgatóság fölkeri az illető hölgyet, hogy a jegy kérdését szíveskedjék rendezni a pénztárnál, nehogy kellemetlensége legyen.

IRODALOM.

Emőd Tamás verses kötete. A fiatal poéta-gárda egyik tehetséges tagja, *Emőd Tamás* előfizetést hirdet első verses könyvére, mely husvétra fog megjelenni. A díszes kiállítású kötet ára 3 korona lesz; az előfizetési díjak a Nagyvárad Napló szerkesztőségébe küldendők.

ZENE.

A zenepártolók szezonzáró hangversenye. A nagyváradai Zenepártolók-Társaságának hatodik bérleti hangversenye, mint a rendezőség ma közli velünk, április 8-ikán, virágvasárnap szombatján, este lesz. Erre a napra ugyanis sikerült megnyerni nagy áldozatok árán, a jelenleg Angliában hangversenyző *Szigeti József* hegedűművészt és *Marschalkó Rózsika* dalénekesnőt. A zenepártolók öt ragyogó sikerű estéje után méltó befejezése lesz a hangverseny szezonnak *Szigeti József* és *Marschalkó Rózsika* hangversenye. *Szigeti József* ma a külföld egyik legünnepeltebb hegedűművésze, akit minapi berlini, brüsszeli és párisi sikerei után egymásután tíz estére kötöttek le London hangversenyrendezői. Méltó partnere a jeles magyar hegedűsnek, *Marschalkó Rózsika*, aki Szigetinél nem kisebb hírnév és kvalitású művész a daléneklésben. London közönsége estéről estére eddig alig látott ünnepelésben részesíti a művészkettőt, amely egyes-nesen londoni koncertsorozatuk után jön Nagyváradra.

NYILTÉR.

BÚTOR

átköltözés miatt,

OLCSÓ

gyári árban

REISZ butorgyárában

május 1-től

Rákóczi-ut 14.

Uj férfi szabó üzlet!

Van szerencsém az igen tisztelt eddigi megrendelőimnek és a közönség tudomására hozni, hogy tanulmányutamból hazatérve, üzletemet **Lévai palotába**, (Körös-oldal) **áthelyeztem.** Tanulmányutamból kifolyólag a legkényesebb igényeket is pontosan ki fogom elégíteni. Tavaszi újdonságaimat személyesen a legújabb divatelmékből választottam ki, melyek már raktáron is vannak. Nagybecsű pártfogást kér

FISCHER,

uriszabó.

Lévay palota. Körös-oldal.

Telefon: 951. 219

TÁVIRATOK.

Vilmos császár Pólában.

Póla, márc. 28

(Saját tud.) Vilmos császár elé az osztrák magyar tengeri hadihajók élén *Ferenc Eerdinánd* ment. A német császár és a trónörökös találkozása a nyílt tengeren történik.

Nikita nagybeteg.

Cettinje, márc. 28.

(Saját tud.) Nikita király állapota annyira rosszabbodott, hogy külföldi utazása ismét kétségessé vált. A királyt a napok óta folyton megismétlődő vérömlések nagyon elgyengítették. A királyt az orvosok eltiltották minden megerőltetés-től és szigorúan meghagyták neki, hogy kerüljön minden izgalmat. A király állapota komoly aggodalmakra ad okot és a kormányválság megoldását emiatt elhalasztották.

A zágrábi ujságírók és a horvát tartománygyűlés.

Zágráb, márc. 29.

(Saját tudósítónktól.) Az országgyűlés és az ujságírók között keletkezett nézeteltérések eleintézést nyertek. Az ujságírók az elnökségtől nyilatkozatot kaptak, melyben teljes elégtételt nyertek a történetekért.

Megszökött ügyvéd

Veszprém, márc. 29.

(Saját tudósítónktól.) Dr. Weisz Jenő ügyvéd 100,000 korona elsikkasztása és 30,000 korona értékű váltó hamisítása után Ausztriába szökött. Az ügyvéd elfogatása iránt megtették a kellő lépéseket.

Oroszország és Kína.

Pétervár, március 28.

Bárha a kormány köreiben a Kínával való háború lehetőségét a leghatározottabban kétségbevonják, az orosz alattvalók helyzete Mandzsúorszában mindazonáltal válságos. Moszkvában többé Cseljabinszken túl semmiféle áruküldeményt sem fogadnak el.

REGÉNYCSARNOK.

NYOMOR.

Irta: **Hjalmai Knuth**

Fordította: **Vörös József.**

39

Milyen vakmerő volt, mikor be volt rugva s utánam jött s a szellemes mondókájával kizott: Elveszti a könyvét, kisasszony! Ha, ha, ha! Na, az csakugyan nem volt szép magától!

Kétségbeesetten nézett rám. Szivem hangosan dobogott vérem folyt ereimben. Milyen csodálatos érzés!

— Miért nem szól?

— Milyen édes maga — mondom. — Itt ülök s odanyujtom a lelkemet magának . . . odaadom egészen . . . nem tudom megállni, hogy oda ne adjam . . . Maga a legfurább teremtetés . . . sohse láttam ilyet . . . Ugy ragyog, sugárzik a szeme, a mint a virág . . . Hogyan? Nem, nem úgy, mint a virág, hanem . . . Hogy szeretem én magát, valóságos hülyeség . . . Nagy Isten! . . . Hogy hívják magát? No, most mondja meg, hogy hívják? Magát hogy hívják? Istentem, majd eltelestem. Tegnap egész nap arra gondoltam, hogy megkérdezem a nevet. Azaz hogy nem egész nap éppen, hanem . . .

— Tudja-e, minek hívom én? Ylajalnak. Tetszik ez a név magának? Oyan jól hangzik . . .

— Ylajali?

— Az . . .

— Milyen nyelven van ez?

— Hm. Nem nyelven.

— Igen. Nem rossz . . .

Aztán megmondtuk egymásnak nevét. Mellém ült a pamlagra s lábával félretolta a széket. Azután be zélgelni kezdünk

— Ma meg is borotválkoztam — mondta. — Most egy kissé helyesebb, mint múltkor; de csak egy kissé; csak ne gondolja . . . Múltkor igazán rettenetes volt. Az ujjam ronggyal beköszöve. Aztán ilyen ruhában akart maga valahova menni. Köszönöm szépen!

— Hát nyomorult külsőm miatt nem akart velem jönni?

— Nem — felelt s a földre nézett.
 — Nem, Isten tudja, nem azért. Eszembe se jutott!
 — Maga képzelődik — mondtam. — Maga csakugyan abban a hitben él, hogy úgy öltözködhettek, ahogy akarok? Ugy. Nem úgy van, én nagyon, nagyon szegény vagyok.
 Rám nézett.
 — Szegény?
 — Sajnos, nagyon szegény.
 Szünet.
 — De édes Istenem, én sem vagyok gazdag — mondta dacosan s intett fejével.
 Aztán sokáig beszéltem az én lelkem sebeitől. Minél tovább beszéltem róluk, annál nyugtalanabb lett, végre így szólt: Istenkém! s a kezeit törölte. Láttam, hogy kinezom. Nem akartam kinezni s mégis beszéltem. Végre azt hittem, hogy nagy vonásokban mindazt elmondtam, amit akartam, kétségbeesett pillantása megindított s így szóltam:
 — Most megyek! Most megyek!
 Odaszaladt hozzám s kezeit nyújtott. Gyanakodva néztem rá. Szíve szólította? Vagy csak azért tette, hogy elmenjek? Atkarolta nyakamat, szemeibe könyök gyűlt. Felém nyújtotta ajkát. Nem hittem benne, csak áldozat volt, csak eszköz, hogy eltávolítson.
 — Mégis szeretem — suttogta.
 Nagyon halkán, suttogva mondta s én nem tudtam bizonyosan, hogy ez mondja-e.
 (Folyt köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Panaszok a margittai állatvásár miatt. A 20 án lezajlott országos vásár Margittán oly nagy felhajrást eredményezett, hogy hasonlóra 20 év óta nem emlékeznek. A vásárra kiment *Kania* Jenő főállatorvos is és tapasztalat iról tegnap tett jelentést az alispánnak. A jelentés szerint az állatvásáron három állatorvos szokott megjelenni. Ez kevés és e helyett őt javasol kirendeltetni. Ugyazintea kifogásolja a főállatorvos, a cédula házat is, mely nem padozott, hanem téglás és így hamar felhül az ember. A vásár kapuit is kifogásolja, mert azok nem szabályszerű beosztásúak. A panasz felett az alispán fog dönteni.

Borgida Béla és Társa jelentése:

Budapesten

Olcsóbb külföldi hírekre nagyon kedvező időjárásra, továbbá mután a malmok nagyon nagymennyiségű áprilisi búzát realizálnak, az irányzat lényegesen ellanyhult. Kész búzában mindössze 3 ezer mázsa forgalom volt 5—10 fillérrel olcsóbb árak mellett.

Határidők sáralata:

Áprilisi buza	— — — —	11-50
Májusi buza	— — — —	11-35
Októberi buza	— — — —	10-73
Áprilisi rozs	— — — —	8-17
Októberi rozs	— — — —	7-96
Áprilisi zab	— — — —	8-52
Októberi zab	— — — —	7-22
Májusi tengeri	— — — —	5-58
Juliusi tengeri	— — — —	5-76

Nagyváradon.

A Bpesti érkező nagy laanyhaság folytán malmaink lényegesebben olcsóbb árak mellett vásároltak. Rozs még mindig nagyon elhanyagolt, ugyazintén tengeri is, míg a többi cikkek változatlanok.

Árak:

Buza	— — — —	11- — —	11-35
Rozs	— — — —	6-80 —	7-10
Tengeri	— — — —	5-15 —	5-27
Zab	— — — —	7-90 —	8-20
Arpa	— — — —	8-20 —	8-70
Kétszeres	— — — —	7-50 —	7-60
Lóheremag nyers	— — — —	52- — —	68- —
Lóheremag ólomzárólt	— — — —	92- — —	95- —
Lucernamag ólomzárólt	— — — —	115- — —	120- —

Budapesti értéktőzsde.
Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— —	855.50
Osztrák hitelrészvény	— —	673.75
Jelzálogbank	— —	490- —
Leszámitoló és pénzváltó	— —	590- —
Osztrák államvasut részvény	— —	754.50
Közuti vasut	— —	753.25
Rimamurányi vasmű	— —	684- —
Magyar bank és keresk. r. t.	— —	716.50
Magyar korona járadék	— —	91.55

A szerkesztésért felelős:
Dr VUCSKICS GYULA

KÁLMÁN ÉS KÁLMÁN
erdélyi borozója
 (Nagyvárad Nagy Sándor-u. 4.)
megnyilik április elején.

Megnyilt az új ROSENZWEIG
 féle mellfüzőgyár

Szalárdi-utca 9. szám. Saját ház.

Elegáns fogadóteremmel, fényes próba szalonnal. Olcsóbb árak, szebb és elegánsabb kivitel és előzékeny kiszolgálás.

Az üzemet a tulajdonosné személyesen vezeti.

Előljárárság Hájó.

XXI—1—1911. ki. sz.

Hirdetmény.

Hájó községében f. év és hó 8-án megtartott nyilvános árverésen — a kivételes területeken kívül — f. év aug. hó 1-től kezdődőleg 6 egymás után következő évre bérbeadott vadászterületére megígért legmagasabb évi bérösszegnek 10 százalékáig a törvényes felebbezési időn belül utóajánlat adott be; ennelfogva a képviselőtestület az ajánlat elfogadásával új árverés hirdetését határozta el, melynek megtartására f. év ápril hó 5 d. e. 9 órája Hájó községéhez kiküldetik, mikorra az érdeklődők azzal hivatnak meg, hogy az árverési feltételek a köri irodában a hivatalos órák alatt rendelkezésre áll.
 Kelt Hájó, 1911. márc. 25.

Előljárárság.

Dajkovits E.
 fényirodájában
 Sas palota

esküvői felvételek a legdiszesebb elrendezésben,
 villany felvételei speciálitása utólérhetetlen.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban.

Nagyvárad város
VILLAMOS MŰVE
 Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított dr. Just-féle **Wolfram lámpát** melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben 75 százalék megtakarítást mutat fel. 40 gyertyás **Wolfram** lámpa **darabja 3.60 kor.** 100 gyertyásé **5 kor. 50 fill.**

Sima izzólámpa dbja 72 fillér, tehát 5 százalék kartell áron alul. Mindezenmő **izzólámpa különlegességek, fényképes-izzólámpák** ugyancsak **legolcsóbb áron kaphatók.**

Elvállaljuk és erőátviteli berendezések felszerelését, bővíti sét, átalakítását, javítását, izzólámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkákat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514. Főszerező telefonja 55. sz.

81 Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Bumbera István

papi- és polgári szabó
NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR.

Ugy a helybeli mint
a megyei főtiszte-
lendő papság szál-
litója.

Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

A Z I G A Z,

hogyan sehol sem lehet oly kelle-
mesen szórakozni, mint —

Kecskeméthy István

„NEMZETI“ vendéglőjében.

Kitűnő magyar konyha. A legjobb
fajborok. Abonánsok polgári árban
megegyezés szerint szolgáltatnak ki.

— Minden este fényes műsor —

mozgófénykép előadás.

— Belépti díj nincs. —

A vidékiek találkozóhelye.

Szállodában szobák 1 korona

— 60 fillértől kaphatók. —

Számos látogatást kér tisztelettel

Kecskeméthy István vendéglős, a
„NEMZETI“
szálloda, vendéglő és kávéház bérletje.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.

6808—1911. szám.

Hirdetmény.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala mint I. fokú iparhatóság ezennel közli, hogy Schwartz Herman által felállítani szándékolt só-őrleő malom telepengedélyezése tárgyában f. évi április hó 5-ik napjának délelőtti 11 órájára a Torna-utca 5. sz. házhoz helyszíni tárgyalást tűzött ki, amely körülményről az érdekeltek oly figyelmeztetéssel értesítettek, hogy esetleges kifogásaikat a helyszíni tárgyalás alkalmával adják elő, mert a későbbben teendő felszámolások figyelembe vételére nem fognak.

Nagyvárad, 1911. március 24.

Gerő,

rendőrkapitány.

244

Valódi

Mauthner-féle vete- mény és virágmagvak

javitott

gazdasági vetőmagvak

az állami magvizsgáló ál-
lomás ólomzárjával el-
látva 90 százalék csira-
képességért szavatolunk.

181

Mezey János és Tsa

Nagyvárad, Szt. László-tér

nagyvárad takarékpénztári

épület

Telefon 249.

Telefon 249.

NAGYVÁRAD
KOSSUTH LAJOS-UTCA 5 SZ.
BÉMER-TÉR, (BAZÁR-ÉPÜLET.)

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete Rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona.

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5°-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenféle bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyósít házakra és földbirtokokra.

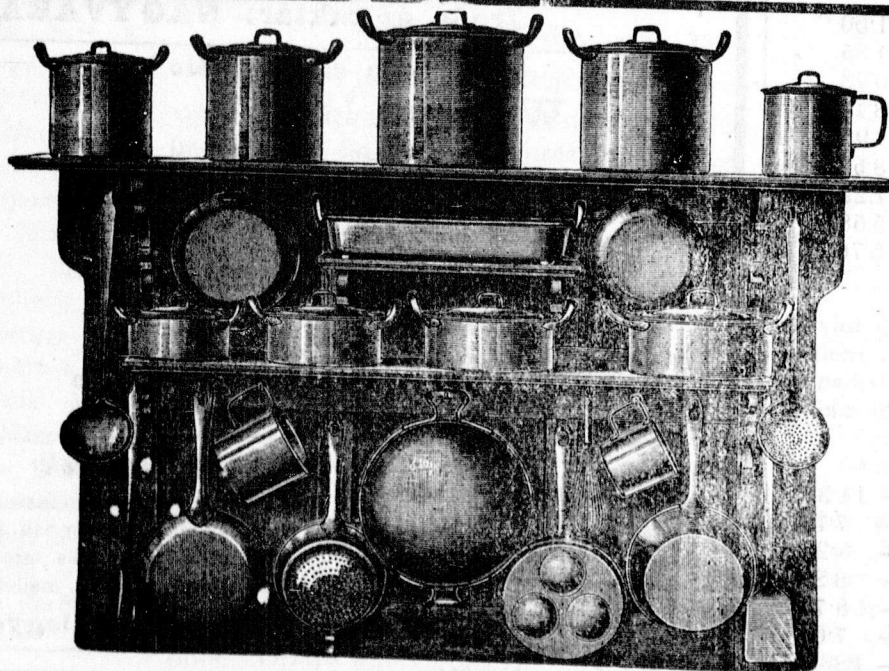
16E

TARSOLY és RISZTÓ

különlegességek vaskereskedése
Rákóczi-ut. Telefon 390. sz.

Modern
konyhaberendezések
zománcos és tiszta
aluminiumból.

Tavaszi ujdonságok

Vasbutorok u. m.:

szekrényágy
3 matraccal

K 19-50.

Gyermekágyak

K 26-tól.